

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

การบังคับคดีตราสารหนี้ลักษณะตราสารเปลี่ยนมือ ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งกำหนดไว้เพียงหลักกว้าง ๆ ไม่กล่าวถึงตราสารหนี้ว่าควรดำเนินการอย่างไร ซึ่งควรมีกฎหมายในเรื่องของการบังคับสิทธิเรียกร้องในชั้นบังคับคดี เนื่องจากตราสารหนี้ลักษณะตราสารเปลี่ยนมือมีการเคลื่อนย้าย จาหน่าย จ่าย โอน และเปลี่ยนมือกันอย่างรวดเร็วประกอบกับระยะเวลาที่ทำให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาปฏิบัติตามคำบังคับซึ่งออกตามคำพิพากษานับถึงการขอหมายบังคับคดีเพื่อยึดหรืออายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นเวลานานไม่น้อยกว่า 90 วัน รวมถึงอำนาจหน้าที่เจ้าพนักงานบังคับคดี จึงเป็นเหตุให้ตราสารหนี้ลักษณะตราสารเปลี่ยนมือของลูกหนี้ตามคำพิพากษาพ้นจากการบังคับคดีและเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้รับความเสียหายอย่างไม่เป็นธรรม แม้บทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาในเหตุฉุกเฉินโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปฏิบัติการบังคับคดีได้ทันทีแต่ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติ ดังจะกล่าวเป็นลำดับต่อไปนี้

1. มาตรา 254 และมาตรา 266 การบังคับคดีก่อนมีคำพิพากษาในเหตุฉุกเฉิน เมื่อศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอของโจทก์ จำเลยย่อมมีสิทธิอุทธรณ์ทันที ตามมาตรา 228 (2) หรือจำเลยมีอำนาจขอให้ศาลยกเลิกคำสั่งที่ศาลอนุญาตตามคำขอของโจทก์โดยพลัน หากศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งของศาลให้เป็นที่สุด ตามมาตรา 267 วรรคสอง แต่หากศาลยกคำร้องของจำเลย ๆ ย่อมมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่ง ตามมาตรา 228 (2)

อย่างไรก็ตาม คำสั่งอนุญาตให้เหตุฉุกเฉินยังมีปัญหาในผลของคำสั่ง แม้จะมีผลบังคับกับจำเลยหรือบุคคลภายนอกได้ทันที แต่มีข้อยกเว้นมิได้คำสั่งมีผลเมื่อศาลมีคำสั่งอนุญาตตามที่โจทก์ร้องขอ ตามมาตรา 258, 258 ทวิ และ 269 กล่าวคือ

ประการแรก คำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจำเลยก่อนพิพากษา ตามมาตรา 254 (1) มีผลบังคับทันที แต่การจะบังคับบุคคลภายนอกซึ่งพิสูจน์ว่าได้รับรอนโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนก่อนการแจ้งคำสั่งให้จำเลยทราบมิได้

ประการที่สอง คำสั่งอนุญาตตามคำขอทั้งหมด แก้อื้อ หรือเพิกถอนการดำเนินการทางทะเบียนตามมาตรา 254 (3) ซึ่งตราสารนั้นมีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นนายทะเบียนและตราสารนั้นลักษณะตัวเงินมีสถาบันการเงินเป็นนายทะเบียนหรือบุคคลผู้มีอำนาจตามกฎหมายนั้น คำสั่งศาลมีผลทันทีแม้นายทะเบียนหรือผู้มีอำนาจตามกฎหมายจะยังมิได้รับแจ้งคำสั่งศาลก็ตาม เว้นแต่ศาลเห็นสมควรให้คำสั่งมีผลเมื่อบุคคลดังกล่าวได้รับแจ้งคำสั่งแล้ว

ประการที่สาม หากบุคคลดังกล่าวฝ่าฝืนคำสั่งซึ่งมีผลบังคับแล้ว ตามมาตรา 254 (3) กฎหมายบัญญัติว่า หากอาจยันโจทก์หรือเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ไม่ แต่มีข้อยกเว้นอาจยันโจทก์หรือเจ้าพนักงานบังคับคดีหากผู้รับรอนพิสูจน์ได้ว่ารับรอนโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนก่อนบุคคลดังกล่าวข้างต้นจะได้รับแจ้งคำสั่ง

ผู้เขียนเห็นว่า คำขอคุ้มครองชั่วคราวในเหตุฉุกเฉิน ตามมาตรา 254 ประกอบมาตรา 266 ไม่อาจให้ความคุ้มครองโจทก์ในสิทธิหรือประโยชน์ของโจทก์ได้ทุกประการ แม้คดีศาลตัดสินให้โจทก์ชนะคดี ตามมาตรา 260 ก็ตาม เพราะตราสารนั้นลักษณะตราสารเปลี่ยนมือสามารถเคลื่อนย้าย จาหน้าขาย จ่ายรอนหรือเปลี่ยนมือจากลูกหนี้หรือจำเลยไปยังบุคคลภายนอกแล้วเพราะมีเหตุตามกฎหมายดังกล่าว

2. ตามมาตรา 282 ประกอบมาตรา 310 บัญญัติถึงอำนาจเจ้าพนักงานบังคับคดี โดยเมื่อมีการอายัดสิ่งหาริมทรัพย์ที่มีรูปร่างก็ให้มีอำนาจยึดและ เมื่อเกี่ยวกับสิทธิเรียกร้องให้ร้องขอต่อศาลอนุญาตให้จำหน่ายตราสารหนี้ประเภทพันธบัตรหรือหลักทรัพย์ประกันซึ่งเป็นของลูกหนี้ ตามคำพิพากษา แต่บทบัญญัติดังกล่าวไม่กล่าวให้ชัดเจนแจ้งว่าการอายัดทำอย่างไร

ผู้เขียนเห็นว่าควรปรับปรุงแก้ไขให้มีความชัดเจนต่อไป

3. ตามมาตรา 303 เกี่ยวกับการยึดเอกสารหรือสิ่งหาริมทรัพย์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา แต่ตราสารหนี้ลักษณะตราสารเปลี่ยนมือเป็นสิ่งหาริมทรัพย์ไม่มีรูปร่างซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวมิได้บัญญัติไว้ จึงไม่ทราบวิธีดำเนินการบังคับคดีตราสารหนี้ลักษณะเปลี่ยนมือ

ผู้เขียนเห็นว่าควรปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้โจทก์ได้รับประโยชน์จากการบังคับคดี

4. ตามมาตรา 283 และ 284 เรื่องอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่ไม่มีอำนาจตัดสินใจในการบังคับคดีเพราะเกรงว่าจะกระทบฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ปัญหาที่เกิดขึ้นกับโจทก์ในการบังคับคดี คือ เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีมีความสงสัยตามมาตรา 283 ในการยึดหรืออายัดทรัพย์ที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษานี้ก็ขอให้ศาลกำหนดการบังคับคดีต่อไปว่าควรทำอย่างไรซึ่งหากเกิดความเสียหายก็จะเอาผิดจากตนไม่ได้

ผู้เขียนเห็นว่า กรณีดังกล่าวทำให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้รับความเสียหายจากการบังคับคดี ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมให้โจทก์ได้รับประโยชน์จากการบังคับคดีและเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่มีความรับผิดชอบ

5. สำหรับการบังคับคดีตราสารหนี้หรือหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แม้ก่อนบังคับคดีเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้ตรวจทะเบียนว่ามีชื่อของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ซึ่งศาลฎีกาได้พิพากษาให้ปล่อยทรัพย์ที่ยึดเพราะพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ในเรื่องการโอนหรือการเปลี่ยนมือหากไม่ลงทะเบียนแล้วจะโอนตราสารไม่ได้ซึ่งมาตรา 53 ไขคำว่า ผู้รับโอนหุ้นกู้จะลงทะเบียนการโอนให้ยื่นคำขอต่อบริษัทที่ออกหลักทรัพย์หรือนายทะเบียน หากไม่ลงทะเบียนก็ไม่ต้องดำเนินการอะไรซึ่งมีผลเพียงไม่ได้รับ

ประโยชน์ตอบแทนตามมาตรา 54 เท่านั้น และมาตรา 52 ก็สันนิษฐานว่าผู้ใดครอบครองใบหุ้นผู้
ผู้นั้นเป็นเจ้าของหลักทรัพย์นั้น

รวมถึงหลักทรัพย์หรือตราสารที่อยู่ในระบบไร้หลักทรัพย์ คือ ผู้เป็นเจ้าของหลักทรัพย์
หรือตราสารไม่มีตราสารอยู่ในความครอบครองซึ่งตราสารได้ฝากอยู่ที่บริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์
(ประเทศไทย) จำกัด โดยผู้เป็นเจ้าของหลักทรัพย์หรือตราสารจะมีหลักฐานใบรับฝากหุ้นไว้ใน
ความครอบครอง แต่ในปัจจุบันยังไม่มีข้อพิพาทเป็นประเด็นแห่งคดี

ผู้เขียนเห็นว่า ควรมีมาตรการในการบังคับคดีตราสารหนี้ในตลาดหลักทรัพย์แห่ง
ประเทศไทยให้กับเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา

ขอกล่าวถึงบทสรุปหลักกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศส

ประเทศสหรัฐอเมริกา

กรณีตราสาร เปลี่ยนมือ

การยึดตราสาร เปลี่ยนมือ หากไม่ได้ฝากอยู่กับบัญชีธนาคาร เจ้าพนักงานบังคับคดีต้อง
ส่งสำเนาหมายให้กับผู้ครอบครองทรัพย์เหล่านั้น หากอยู่ที่จำเลยให้ยึดมาไว้ในความดูแลรักษา

กรณีหลักทรัพย์

หากหลักทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันหรือส่งมอบให้กับผู้ออกหลักทรัพย์ต้องส่งสำเนา
หมายยึดและหนังสือแจ้งการยึดให้แก่อุครอบครอง

กรณีเป็นเช็ค ครีฟ หรือคำสั่งให้จ่ายเงิน การสลักหลัง

หากมีการโอนเงินและชำระให้แก่ธนาคารให้เจ้าพนักงานบังคับคดีสลักหลัง เขียนชื่อ และตำแหน่งของเจ้าพนักงาน ชื่อศาลและเหตุแห่งการออกหมายพร้อมทั้ง เขียนชื่อจำเลย ถือว่า สมบูรณ์ ธนาคารไม่ต้องรับผิดชอบคดีต่อการจ่ายเงินให้กับเจ้าพนักงานบังคับคดี ๆ ไม่ต้อง รับผิดชอบต่อบุคคลใดเช่นเดียวกัน

หากในหน้าเช็ค ครีฟ คำสั่งให้จ่ายเงินหรือคำสั่งอื่นใดได้ส่งมอบให้กับจำเลย เพื่อ ชำระหนี้ตามคำเรียกร้องและได้สลักหลังไว้ ถือว่ามีการชำระหนี้ เจ้าพนักงานไม่ต้องสลักหลัง ทรัพย์หรือคำสั่งดังกล่าว และเจ้าพนักงานไม่ต้องรับผิดชอบต่อบุคคลใด

การตรากฎหมายให้ตราสาร เปลี่ยนมือซึ่ง เป็นทรัพย์สินไม่มีรูปร่าง ดังที่ผู้เขียนกราบ เรียนข้างต้นซึ่งบทบัญญัติของประเทศไทยยังไม่ชัดเจน หากนักกฎหมายของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา มาพิจารณาในการปรับปรุงบทบัญญัติแห่งกฎหมายและวิธีปฏิบัติ ดังกล่าวจะ ได้ความชัดเจนยิ่งขึ้น

อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดี

กฎหมายของประเทศไทย เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่มีอำนาจตัดสินใจในการ บังคับคดีเช่นเดียวกับประเทศไทย แต่ต่างกันกรณีเกิดความสงสัยเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สิน ที่จะถูกบังคับคดี เขาก็สามารถเรียกให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาวางเงินประกันความเสียหายในการ บังคับคดีก่อนดำเนินการได้ซึ่งเท่ากับเป็นการช่วยลูกหนี้ตามคำพิพากษา มิให้ได้รับความเสียหาย จากการถูกบังคับคดีและเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาก็ได้รับการชำระหนี้ตามคำพิพากษา รวมถึงความรับผิดชอบเป็นส่วนตัวของเจ้าพนักงานบังคับคดีในความไม่แน่ใจหรือมีความสงสัยในความ เป็นเจ้าของตราสารของลูกหนี้ตามคำพิพากษาและไม่กระทบต่อลักษณะมาตรฐานการเปลี่ยนมือของกฎหมายลักษณะ ตัวเงินอันเป็นส่วนหนึ่งของตราสารหนี้ หากวิธีปฏิบัติการบังคับคดีของประเทศไทยเป็นเช่นนี้จะ ช่วยให้การบังคับคดีตามคำพิพากษามีประสิทธิภาพมากขึ้น

การบังคับชำระหนี้เอาจากตราสารเปลี่ยนมือ ประเทศสหรัฐอเมริกาให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาสามารถบังคับเอาทั้งตราสารเปลี่ยนมือจากบุคคลซึ่งเป็นลูกหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา โดยออกหนังสือถึงบุคคลดังกล่าวพร้อมแนบคำพิพากษา เพราะปัญหาการโอนตราสารเหล่านี้เร็วมาก อาศัยอำนาจศาลเข้าไปและไม่ต้องอาศัยอำนาจของเจ้าพนักงานบังคับคดีซึ่งเป็นมาตรการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ที่ถูกจำกัดโดยกฎหมายจารีตประเพณี

จึงเห็นควรนำหลักการคุ้มครองเจ้าพนักงานบังคับคดีในความคิดและหลักการยอมรับอำนาจของเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษากับตราสารที่มีบัญญัติหรือกำหนดในบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือวิธีปฏิบัติในการบังคับคดีต่อไป

ประเทศฝรั่งเศส

สำหรับประเทศฝรั่งเศสได้มีบทบัญญัติการบังคับเอาทั้งตราสารเปลี่ยนมือมาอยู่ในความควบคุมของกฎหมาย เรื่อง การอายัดตราสารเปลี่ยนมือ ดังสรุปได้ความว่า

การอายัดตราสารระบุชื่อให้แจ้งการอายัดไปยังผู้มีอำนาจของนิติบุคคล ซึ่งเป็นผู้ออกตราสาร สำหรับตราสารที่ออกให้แก่ผู้ถือและได้มอบให้กับนายหน้า (Broker) เป็นผู้ดูแลตราสาร การอายัดให้แจ้งไปยังนายหน้าที่ได้จดทะเบียนตราสารนั้นไว้ ซึ่งคล้ายกับหลักทรัพย์หรือตราสารที่ซื้อขายเปลี่ยนมือหรือโอนกรรมสิทธิ์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีวิธีการให้เจ้าพนักงานบังคับคดี กรมบังคับคดีออกหนังสือแจ้งไปยังตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหรือบริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด ในฐานะนายทะเบียนหลักทรัพย์

การขายตราสารเปลี่ยนมือ ลูกหนี้ตามคำพิพากษามีสิทธิดำเนินการขายโดยสั่งให้ขายตราสารได้ คล้ายกับการซื้อขายตราสารเปลี่ยนมือในประเทศไทยที่ต้องดำเนินการผ่านนายหน้าหรือโบรกเกอร์และจำนวนเงินที่ขายได้นายหน้าจะเก็บรักษาไว้เพื่อส่งมอบให้กับเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา

จึงเห็นว่า คล้ายกับวิธีการปฏิบัติในประเทศไทย แต่มีบทบัญญัติให้สิทธิลูกหนี้ในการขายตราสารและนายหน้ามีส่วนร่วมในการขายตราสาร ควรนำหลักการมาพิจารณา เพื่อปรับปรุงการบังคับคดีตราสารหนี้ต่อไป

ผู้เขียนสรุปปัญหาและข้อขัดข้องในการบังคับคดีตราสารหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาแล้วเห็นว่า การบังคับคดีตราสารหนี้ลักษณะ เปลี่ยนมือมีข้อขัดข้องในเรื่องระยะเวลาในการบังคับคดีที่ต้องขอหมายจากศาลและอาศัยอำนาจจากเจ้าพนักงานบังคับคดีซึ่งไม่ตรงกับลักษณะหรือคุณสมบัติของตราสารลักษณะ เปลี่ยนมือที่มีการจำหน่ายจ่ายโอน เคลื่อนย้ายและ เปลี่ยนมือกันอย่างรวดเร็ว วิธีการในปัจจุบันไม่สามารถตั้งตราสารให้หยุดนิ่งไม่เคลื่อนไหวได้ จึงขอเสนอหลักการที่กล่าวมา เพื่อพิจารณาแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อบังคับคดีตราสารหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ผู้เขียนนอกจากสรุปเสนอทางแก้ไขแล้ว ขอแนะนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายและข้อกำหนดเป็นบทมาตรา ดังนี้

"มาตรา 283 ทวิ กรณีเจ้าพนักงานบังคับคดีมีความสงสัยในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษานำซึ่งดังกล่าวแล้วตามบทบัญญัติมาตรา 283 วรรคสอง เจ้าพนักงานมีสิทธิเรียกเงินประกันความเสียหายในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษานำซึ่งว่าเป็นของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลอื่นถือแทนลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ว่าจะมีชื่อลูกหนี้ตามคำพิพากษาในทะเบียนหรือไม่ จากเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแต่ไม่เกินราคาทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดและไม่ให้ถือเป็นความผิดของเจ้าพนักงานบังคับคดีต่อความเสียหายใด ๆ ทั้งสิ้น

หากเกิดความเสียหายต่อบุคคลใด บุคคลนั้นไม่มีสิทธิร้องขอต่อศาลเพื่อขอรับเงินประกันความเสียหาย"

หลักการ

ปรับปรุงบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 283 ปัจจุบันโดยกำหนดอำนาจของเจ้าพนักงานบังคับคดีให้ไม่ต้องร้องต่อศาลให้กำหนดการใด ๆ และป้องกันความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานบังคับคดี

"มาตรา 283 ตี เมื่อคดีมีคำพิพากษาและภายใต้บังคับการเรียกเงินประกันความเสียหายตามมาตรา 283 ทวิ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษามีสิทธิออกหนังสืออายัดหลักทรัพย์หรือตราสารหนี้จากบุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งเป็นลูกหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาพร้อมแนบคำพิพากษารับรองถูกต้องเป็นการชั่วคราวโดยให้ถือว่าเป็นการห้ามจำหน่าย จ่ายโอน เคลื่อนย้ายตราสารและเปลี่ยนมือกันทั้งสิ้น

เมื่อดำเนินการตามวรรคแรกแล้ว ภายใน 15 วัน ให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาขอให้ศาลบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งไม่กระทบการดำเนินการของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา"

หลักการ

ปรับปรุงและเพิ่มมาตรการบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 283 ปัจจุบัน โดยกำหนดอำนาจของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาให้ไม่ต้องร้องขอศาลในการบังคับคดีเป็นการชั่วคราวซึ่งมีผลเป็นการอายัดทรัพย์และระงับการจำหน่ายจ่ายโอนอันเป็นมาตรการช่วยเหลือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในการบังคับคดีตราสารหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

มาตรา 303 ทวิ การยึดตราสารหนี้ลักษณะเปลี่ยนมือ ตัวเงิน พันธบัตร หรือตราสารเปลี่ยนมืออื่นใดของลูกหนี้ตามคำพิพากษาให้เจ้าพนักงานบังคับคดีกระทำโดย

(1) นำตราสารดังกล่าวมาเก็บรักษาไว้ และ

(2) แจ้งรายการตราสารที่ยึดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษา และผู้ครอบครองหรือผู้ดูแลตราสารดังกล่าว รวมทั้งบุคคลซึ่งต้องชำระหนี้ตามตราสารนั้น ทราบ

ถ้าไม่สามารถนำตราสารดังกล่าวมาได้ ให้แจ้งรายการตราสารที่ยึดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาและบุคคลซึ่งต้องชำระหนี้ตามตราสารนั้นทราบ

(3) ในกรณีที่ยังไม่มีการออกตราสารดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีกระทำโดยแจ้งรายการหรือจำนวนตราสารที่ยึดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาและบริษัทหรือบริษัทมหาชนที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นผู้ทรงตราสารทราบ

(4) ในกรณีที่ตราสารดังกล่าวนำเข้าซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหากนายหน้าหรือตัวแทนในการซื้อขายตราสารของลูกหนี้ตามคำพิพากษายังมิได้มีการส่งมอบตราสารแก่ผู้ซื้อ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีกระทำโดยแจ้งรายการหรือจำนวนตราสารที่ยึดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาและนายหน้าหรือตัวแทนในการซื้อขายตราสารดังกล่าวของลูกหนี้ตามคำพิพากษาทราบ

เมื่อได้ดำเนินการยึดตราสารดังกล่าวเสร็จแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีสั่งให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือนายหน้าหรือตัวแทนในการซื้อขายตราสารส่งตราสารแก่เจ้าพนักงานบังคับคดีแล้วให้แจ้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและบริษัทหรือบริษัทมหาชนผู้ออกตราสารเพื่อทราบด้วย

ในกรณีไม่สามารถแจ้งตามอนุมาตราทั้งสี่ได้ ให้ดำเนินการปิดประกาศแจ้งรายการตราสารที่ยึดไว้ ณ ภูมิสำเนาหรือสำนักทำางานของบุคคล เช่นว่านั้นหรือแจ้งโดยวิธีอื่นใดที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควร"

หลักการ

ปรับปรุงและเพิ่มบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 303 ในปัจจุบันเพื่อให้เป็นวิธีการยึดตราสารหนี้หรือตราสารเปลี่ยนเมื่ออื่นใดของลูกหนี้ แตกต่างไปจากการยึดสังหาริมทรัพย์มีรูปร่าง โดยแยกเป็น 3 กรณี คือ

1. กรณีมีการออกตราสารหนี้
2. กรณียังไม่มี การออกตราสารหนี้
3. กรณีตราสารหนี้ซึ่งนำไปซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ทั้งนี้ เพื่อให้การยึดทรัพย์สินประเภทนี้มีผลทางกฎหมายได้อย่างจับใจ